

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԱՐՄԵՆԻԱ

Ամբողջ 27րդ տարեշրջանի (1911 սեպտեմբեր-1912 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆրանգ. Թիւրքիայի և Պարսկաստանի համար 10 ֆրանգ, ԿԱՆԻՍԻՅԱՆ Ամասկան բաժնորդագրին է 2 ֆրանգ. Թիւրքիայի և Պարսկաստանի համար 1 ֆր. : Նամակ կամ դրամ զրկել այս հասցեով.

M. PORTOUKALIAN

Directeur du journal Armenia
MARSEILLE (France)

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ

Թիւ 15

1911 ԴԵՑԵՄԲԵՐ 13 ԴՆ

(Հ. Տ. Նոյեմբեր 30)

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Իմպրոպիւր, ԿՔԷ հարկ համար, համառոտելով և կա-
մասմամբ կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պար-
տաւոր չէ վերագործունէլ հրատարակուած ձեռագիրները:
Մանուցումներ կը ընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով:
Մանուցման 1 միլիգրամը 1 սանդղակ հարկ է. 1 գրութիւնը 2 սանդղակ:

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau de la
Rédaction: Place Alexandre-Labadie, 17.

ԲԱՅՈՒԱԾ Է
ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
“ԱՐՄԵՆԻԱ”
ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ
(1911 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — 1912 ՅՈՒԼԻՍ)

Ամբողջ 27րդ տարեշրջանի (1911 սեպտեմբեր-1912 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆրանգ (4 տոլար ամե-
րիկեան կամ 7 րուբլ և 50 կոպ. ռու-
սական) ամէն տեղի համար, ի բաց ա-
ռեալ Թիւրքիայի և Պարսկաստանի,
որ կը զրկուի կէս բաժնորդագրով, այ-
սինքն ամբողջ տարեշրջանին համար 10
ֆրանգ բաժնորդագրով: Կարելի է
բաժնորդագրուիլ նաեւ քանի՜ ամսի
համար որ ուղուի, ամսական 2 ֆրանգ
(40 սէնդ = 75 կոպ.) հաշուելով, կամ
1 ֆրանգ Թիւրքիայի և Պարսկաստանի
համար:

Յայտնի է արդէն թէ անոնք որ
«Արմենիայի Օժանդակ» արձանագրու-
ած են մեր հրատարակած Օժանդակ-
կութեան Կանոնադրին համեմատ, ի-
րաւունք կունենան Արմենիա ստա-
նալու, քանի՜ անձի համար որ ուղեն,
իրենց ստացած լրագրի ծրարին մէջ
գրուելով և կէս բաժնորդագրով, այ-
սինքն ամբողջ շրջանին համար 10
ֆրանգով կամ ամսական 1 ֆր.ով:
Կարելի է նաեւ Օժանդակի նշանակած
բաժնորդի հասցէին ուղղակի զրկել
թերթը, 12½ ֆր. (2½ տլր.) բաժ-
նորդագրով:

«ԱՐՄԵՆԻԱ» Ի ՅՈՒՆԵՐԱՐ

Արմենիայի Ա տարեշրջանի թիւերն
որոնք բոլորովին սպառած են, շա-
տերի հետաքրքրութեան առարկայ
դարձած լինելով, այդ շրջանի մէջ Մ.
Փորթուգալեանի գրած առաջնորդող
յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամբողջ-
ւած են այս Յոշարարի մէջ որ ութա-
ծալ դիրքով 124 երեսներէ կը բաղ-
կանար, Գինն է 1 ֆր. 40 սանդղակ:

Տարածելու համար մէկ անգամէն
10 օրինակ գնողին կը զրկենք 10
օրինակը, ապահովագրուած ծրարով,
10 ֆրանգի փոխարէն:

Դիմել Արմենիայի խմբագրութեան:

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նամակ Թիւրքիայէն (Կ. պոլիս). —
Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի Բողոքեան
շուրջ. — Հայերի թիւաքիւ. — Հայ
ուսանողներէն նպաստի համար. — Տ.
Յասուկով փարիզում. — Խալիքիւրդ պա-
տերագմը. — Խալիքիւրդի ու տրիպոլ-
ցիները Թուրքիոյ մէջ. — Միջադէպ
ուսանողներէն նպաստի համար. —
Եղեռնափորձեր Մակեդոնիայի մէջ. —
Անգլիացի վեհապետներն ի Հնդկաստան.
— Պարսկաստան. — Շնորհաւորութիւն.
— Մանուցումներ:

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԿԻԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս, նոյ. 24/7 գեղտ. 1911

Կաթողիկոսական ընտրութեան առ-
թիւ Պոլիս գտնուող աշխարհական ու
եկեղեցական պատգամաւորներուն
մէկ մասը երէկ մեկնեցաւ դէպի Էջ-
միածին. իսկ անոնք որոնք դեռ հոս
կը մնան, չաբաժ օր անվրէպ պիտի
մեկնին Պաթումի ճամբով դէպի Կով-
կաս, մասնակցելու համար կաթողի-
կոսական ընտրութեան:

Ռուսիոյ դեսպան Պ. Չարիքով
երէկ փոխարինեց պատրիարքական
Տեղապահին այցելութիւնը, Դուռ-
գարուի պատրիարքարանը գալով:
Սիրալիբ ընդունելութիւն մը եղաւ
իրեն: Դեսպանը շնորհակալութիւն
յայտնեց իր բարեացակամ միջնորդու-
թեանը մասին Աղզային երեսփ. Ժո-
ղովոյ գնահատութեանը համար:
Պ. Չարիքովի կարգ մը հարցումնե-
րուն գոհացուցիչ պատասխաններ
տրուեցան: Դեսպանը ի միջի ալոյց
յայտնեց թէ ռուսահայ Պոլսի միջին
իրը հինգած օրէնք մը իւր շատ մը
տրամադրութիւններով անհամաձայն
ըլլալով արդի պահանջումներուն, կը
յուսայ որ նորընտիր կաթողիկոսը
ռուս կառավարութեան հետ համա-
ձայնութեամբ վերաքննելով դայն,
Հայ եկեղեցւոյ և ռուս կառավարու-
թեան շահերուն համապատասխան
նոր օրէնք մը ի գիր կառնուն:

* * * Երկրին քաղաքական վիճակը
ընդհանուր առմամբ՝ շատ տաքնա-
պալից է և օրէ օր մութնալու վրայ է
հորիզոնը: Մակեդոնիոյ պուլկար ի-
դալիսականները սկսան նորէն մեծ
գործունէութիւն մը ցոյց տալ շատ

մը տեղեր: Իսկիկալի, Դոսովայի,
Շիթիլի և Սէլանիկ ու Մանասթըրի
ղանաղան կողմերը կամուրջներ, պա-
հանոցներ, երկաթուղւոյ գիծեր ու
կառավարման, մզկիթներ, ուժա-
նակներով օգը հանած են: Շիթիլի
մէջ հարկւրաւոր պուլկարներ կան
մեռած ու մեծ արիւնհեղութիւն
պատահած է մահմետականներու և
պուլկարներու միջև: Սեւ Լեռան և
Սերպիոյ սահմանալուիններուն վրայ
իրարանցում, զօրաշարժ, ընդհարու-
ման, քրէթէ պատերազմական վիճակ
մըն է որ կը տիրէ. ու կը հաւաստեն
թէ բուրաւոր Սերպեր և Սեւ Լեռն-
ցիք ընդհուպ պիտի արշաւեն Թուր-
քիոյ հողը: Ալպանիոյ Առնաուտներ-
ը սկսան նորէն խլրտիլ և շատեր
լեռները բարձրացած են: Կրէտէի
նոր ապստամբութիւնը և Աթէնք 43
երեսփոխաններ զրկելու համար վերջ-
նական որոշումներ թուրք և հելլեն յա-
րաբերութիւնները մեծապէս ձգտած
են: Մակեդոնիոյ Պուլկարներուն վի-
ճակը ու վերջին արիւնհեղութիւնք
կարի յուղած են պուլկար մամուլը և
Սօֆիայի պաշտօնական շրջանակները:
Աւստրիոյ թաքուն շարժումները եր-
կիւղ սկսան ազդել հոս, ու երբ այս
վիճակին վրայ հարկ ըլլայ բարդել
իտալիկութիւնը պատերազմը, Կարմիր
ժովու արաբական ծովագլխին ուժա-
կոծումը իտալական նաւատորմին
կողմէ և Եգէական ծովու ու Տար-
տանէի ուժակոծման և պաշարման
դաժնիւն մեծաւանջը որ միշտ կախ-
ուած է Պոլսոյ վրայ, շատ դուրին
կըլլայ մակաբերել թէ ինչպիսի տագ-
նապ մը անցնելու վրայ է սա պա-
հու Տաճկաստան:

Տարտանէի և Վուսիոյի նեղուցնե-
րը անպայման բանալու համար երկու
օր առաջ Ռուսիոյ ըրած պաշտօնական
առաջարկը աստիճան մ'էս կնճռո-
տած է օրուան փափուկ կացութիւն-
ը: Նախարարները երէկ ու այսօր
արտասովոր նիստեր ընելով որոշած
են բացարձակօրէն մերժել Ռուսիոյ
պահանջումը, որուն ներքեւ սակայն
ոչ ոք կրնայ գուշակել թէ ինչեր
կան ծածկուած: Պայաղիտի կողմը
թուրք և ռուս սահմանադիրին վրայ
ընդհարում մըն ալ տեղի ունեցած է,
և երկուստեք ռուս և թուրք զին-

ւորներ կան մեռած: Թիւրք մամու-
լը ահաղանգը տալ սկսած է, գրելով
թէ սգաւոր Պայաղամ մը ընելէ վերջ
Թուրքիա ահա կը տարուր իր մահու
և կենաց միջև. բայց անձնական կիր-
քերը, կուսակցական պառակտիչ ոգին
և նախանձ ու ատելութեան հուրը
այնպէս իմն պատեր է զիրենք որ
փոխանակ հայրենեայ դուռը տի
առած թշնամիներու դէմ միւսմեծաբ
գիմագրաւելու անձնականութեամբ և
քինանդիր յօդուածներով երկրին
ներքին խաղաղութիւնն ալ վտանգե-
լու վրայ են:

Ֆրանսա, Իտալիա ու Անգլիա նե-
ղուցներու բացումին համար աջակ-
ցած են Ռուսիոյ, իսկ Դերմանիա և
Աւստրիա առ այժմ իրենց կարծիքը
չեն յայտնած այդ մասին: Հոս
թուրք գիտակից ու հեռաւոր շրջան-
ները լրջօրէն զգացած են իրենց ըս-
պառնացող վտանգին մեծութիւնը:
Եւրոպական մեծ թերթերու շատ մը
պատերազմական թղթակիցներ հոս
հասած են, և կը գուշակուի թէ ընդ-
հուպ քաղաքական մեծ անակնկալ-
ներու հանդիսատես պիտի ըլլանք
Պոլսոյ և շրջակայից մէջ:

Հայաստանի յաւիտենական անա-
պահութեան հարցը կայ և կը մնայ
միշտ. կառավարութիւնը հայաբնակ
շատ մը նահանգներու մէջ անզօր
գտնուած է անկարգութիւնները
զսպելու: Տնտեսական ու ելմտական
վիճակին ալ կարի արգահատելի է:
Կառավարութեան մի քանի միլիոն
ուսկոյ համար կնքելիք փոխառու-
թեան յոյսերը յօդուցնեցան. ներկայ
պարագայներու մէջ ոչ ոք յօժարա-
կամ տրամադրութիւն ունի դրամ փոխ
տալու Թուրքիոյ: Ելմտականապէս,
տնտեսականապէս, ներքնապէս ու
արտաքնապէս սա ձգտեալ և պիտի
կացութիւնը քաշուելով քաշուելով
տեսնենք ո՞ր պիտի յանդի մէկ բան
ստոյգ է սակայն թէ մերձաւոր Արեւ-
ելքի մէջ խոշոր յեղաշրջում մը մօ-
տալու է:

* * * Պարսկաստանի անկախութեան
«հոգւոյն հանգուցելոյ» ը կարդա-
ցին Ռուսիա և Անգլիա: Եկած վեր-
ջին լուրերը կը հաղորդեն թէ Եփրեմ,
Գեորգի ու իրենց հայ պատերազմիկ-

ները՝ յուսահատած Պարսկաստանի փրկութենէն՝ իրենց ջանքերը կեդրոնացուցած են Հիմայ մի միայն Պարսկահայութեան պաշտպանութեան գործին։ Բաղդին անիւին թաւալումներէն կերելի թէ իր պետութիւն քաղաքական անկախութիւնն իր ուսած մեղ Հայոցս հետ վիճակակից ու բախտակից ըլլալու գաղափարաւորութեամբ են վերջերս շատ մը ազգեր ու ժողովուրդներ՝ որոնք իրենց խաբուսիկ անկախութեան պատրանքներովը կը յոխորտային և կը հեղինակէին յաճախ մեզի։

Իսկիստար ՏԻՐԱՆ-ԹՈՐԳՈՄ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԾՈՒՐՋ

Եւրոպայի թեմին կողմէ աշխարհական պատգամաւոր ընտրուած Տիար Պետրոս Տոնապետեան անցած շաբաթ մեկնեցաւ Լոնտոնէն, ցամաքային գծով շուտով Ռուսիա անցնելու և անկէ էլ միաժամին հասնելու համար։

Իսկ Առաջնորդը Տ. Գեորգեայի իւթիւնեան տկարացած լինելով այս միջոցին, բժիշկը սաստիկ կերպով ընդդիմացեր է ձմեռ ժամանակ դէպի Ռուսիա ճանապարհելու իր գաղափարին, որով Ն. Գեորգեայտուն թիւնն ստիպուել է մնալ Մանչեսթըր և հեռագրով իրեն փոխանորդ նշանակել է էլ միաժամին միաբաններէն Տ. Հայկակ վրդ. Արշարունին։

Ամերիկայի թեմին Հայերը, ինչպէս կերելի, Մուշեղ եպիսկոպոս իրենց մէջ ցանաժ խառնութեան և անիշխանութեան սերմերն հետեւեցնելով երկպառակուած, չեն կրցած դեռ համաձայնութեամբ օգտուիլ կաթոլիկոսական ընտրութեան մասնակցելու համար իրենց տրուած իրաւունքէն։ Գոնէ մեղ չեն հասած դեռ վերջնական որոշ և ուրախաժողով լուրեր։

Ատրպատականի Հայերի թեմական ժողովն իր կողմէ պատգամաւոր ընտրել է վաճառականապետ Տ. Զաքարիա Նազարբէկեանը, և անձնափոխանորդ Տ. Զիբրայիլ Բուդաղեանը, պատուիրելով որ Օրմաշեան արքեպիսկոպոս բնաւ քուէ չտան իբրեւ կաթողիկոսական ընտրելի։ Թեմակալ Առաջնորդ Տ. Կարապետ Եպ. Տէր Մկրտչեան և աշխարհական պատգամաւոր Տ. Նազարբէկեան գնացած են արդէն էլ միաժամին։

Կարինի մէջ 1.000էն աւելի քաղովութեամբ մեծ միթիւն մը գումարուել է եկեղեցիին բակը, Տիար խաչիկ Փաստրմաճեանի նախագահութեամբ։ Աստուածաբանութիւններ եղեր են Օրմաշեանի կաթողիկոս կամ պատրիարք ընտրուելուն դէմ։ Կարինի կողմէն կաթողիկոսական պատգամաւոր ընտրուած Տ. Վահան Դահնեան որ քաղաքական ժողովին ալ անդամ է, բեմն ելնելով յայտնել է թէ Երեսփոխանական ժողովը կուզէ արդէն որ այս անգամ առևտրային և կեղեցականներէն մէկը կաթողիկոս

ընտրուի։ Իսկ ինծի գալով, ըսեր է, կը յայտարարեմ թէ ես Օրմաշեանեանին բնաւ քուէ պիտի չաամ։ Առաջնորդ Տ. Սմբատ Եպ. Ստատեթեան ալ յայտարարել է հրապարակաւ թէ «Ժողովուրդիս և եկեղեցիիս շահերը ինծի կը թելադրեն Օրմաշեանին քուէ չտալ բնաւ։»

Պատրիարքական Տեղապահ Հայրը այցելելով առևտրական գետնաւոր Տ. Զարիքովին շնորհակալութիւն յայտնեց կաթողիկոսական ընտրութեան պատգամաւորներին դէմ յառուցուած դժուարութիւնները հարթելու առթով իր բարեացակամ միջնորդութեան համար։ Դիտարելով իր գահունակութիւն յայտնելով ըսեր է նաև թէ երբ որ իր աշակցութեան պէտք տեսնուի, ինք պատրաստ է միշտ ընել ինչ որ օգտակար կը տեսնուի։

ՀԱՅԵՐԻ ԹԻԻՐՔԻԱ

Տիգրանակերտի մէջ կոտորած եղած լինելու զրոյց մը արձագանգ գտած էր եւրոպական մի քանի թերթերի մէջ։ Վերջերս ստացուած մանրամաս տեղեկութիւններէն կիմացուի թէ իրողութիւնն այս է որ հոկտ. 16/29ի կիրակի օր Տիգրանակերտի մէջ հաւաքիր մը կը ստացուի Ն. Պոլսէն Տիգրանակերտի երեսփոխան Ֆէյլի պէյէն թէ Թիւրքերն Իտալացիներէն յետ առած են Տիգրանակերտը, ուրախութեան տոնախմբութիւն կատարեցէք։ Թիւրքերը նոյն գիշեր մեծ բաղնիք թեմայի թափօր կազմելով, սալաւաքի աղմուկներով և հրացանաձգութիւններով կը սկսին փողոցները շրջիլ և հայաբնակ թաղեր խուժել։ Հայեր որ տեղեկութիւն չունէին անցած դարձածէն, կը կարծեն թէ կոտորածի ձեռնարկուած է և զիրենք փրկելու համար այս ու այն կողմ կը փախչին կապաւորուին։ Այդ իրարանցումի մէջ Հայ մը գնտակահար կը մեռնի։ Իսկ ոստիկաններ որոնք թափօրին կընկերանային և իրենք ալ կը մասնակցէին հրացանաձգութեան, փողոցէն անցնող Հայերը կը բռնեն խուզարկութեան կենթարկելն զէնք փնտռելու պատրուակով որով սարսափը կաւելցնեն։ Հետեւեալ օր ալ ոստիկանապետը մի քանի Հայերի տուններ և խանութներ մտնելով խուզարկութիւն կը կատարէ և գտած մի քանի կոտորուածներ կը գրաւէ իր տանի։

Հայ կուսակցութիւնները ներկայացուցիչները գնացեր վալիին բողոքել են ոստիկանապետի վարմունքին դէմ և անոր հոգածութիւնը խնդրել են ժողովրդին մէջ տիրող սարսափին համար։

Աւրաթ օր վալիի նախագահութեամբ բանախօսութիւններ եղեր են Հնչակեան խաբանին մէջ ուր վալին սրտապնդիլ և ապահովիլ խօսքեր ուղղել է ժողովրդին։

Այսու ամենայնիւ, քաղաքին մէջ

տարածուած զրոյցներն իրենց արձագանք ունեցած են գիւղերին մէջ ուր տխուր ազդեցութիւն գործած են։ Արդէն հարստահարութիւններ և բռնապետական վարմունքներ Հայերին դէմ անպակաս են այդ կողմեր։

Ինչպէս արդէն հրատարակած էինք, Տ. Յովսէփ արքեպ. Ստատեթեանը իրենց առաջնորդ ընտրած են Սամսոնցիներ։ Բայց Պատրիարքարանը Տ. Յովսէփ արքեպ. Վանի մէջ այժմ պաշտօնավարութիւնն անհրաժեշտ նկատելով, հրահանգ ղրկել է Սամսոնի գաւառային վարչութեան որ ուրիշ մը իրենց առաջնորդ ընտրեն։

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏԻ ՀԱՄԱՐ

Ստացած ենք հրատարակութեան համար հետեւեալ պաշտօնական կոչը.

ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

Դիւան Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Խառն ժողովոյ

Համար 333/117

Կոստանդնուպոլիս 10 հոկտ. 1911

Դեռ չէր դադարած զրկումներու և չքաւորութեան մատնուած մեր գաւառաբնակ ազգայնոց գաղթումն ի Պոլիս, որ թշուառութենէ հալածական՝ կուգային ապրուստի միջոց խնդրելու, և ահա աւելի դժուար պանդուխտներու կարաւան մ'ալ ըսկըսաւ երևի, շատ սրտախորդ պարագաներու մէջ։ Դպրոցական պատանիներ՝ որք ու անտէր, բաժնուած իրենց սգալի բոյնէն, գրեթէ անօթի, ցնցոտիներ հագած, հետիոտն մղոն. ներով ճամբայ քալելով և դիմադրաւ ամէն տեսակ նեղութեանց և վտանգներու, սկսած դիմել Պոլիս և ուսում խնդրել, յանձն առնելով սակաւագետ ու չարքաշ կեանք մը, որու մէջ ծնած ու տառապած են արդէն։ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը մէկ կողմէ կը փութար կարօտեղծ օգնութեան հասնիլ, միւս կողմէ՝ չկարենալով նաև անխնամ լքանել այս որք ուսանողներն, նպատակ գումար մը յատկացուց անոնց, և հարկերի չափ պատանիներ գետեղութեան զանազան օգնութիւններ մէջ. սակայն նիւթական առանձին միջոցներ չեն բաւեր այլևս շարունակելու վճարումը նոյն նպատակ գումարին, որ տարեկան 2.000 օսմ. լիւրայի կը յանգի, և միւս կողմէ ներքին գաւառներէ հասած են նոր ի նորոյ ուրիշ խումբ մը պատանիներ, միևնոյն վիճակին մէջ, և իրենց տարագիր եղբայր նման՝ պաշտադին լոյս կը խնդրեն, ուսման տեսչով ոգեւորուած, որու վրայ դրած են իրենց փրկութեան բովանդակ յոյսն։

Ազգ. Կեդրական վարչութիւնը այս պարագայից առջև՝ հարկ դատեց գաւառացի կարօտ և յուսալից ուսանողները ազգին պաշտպանութեան ներքեւ առնուլ, և կազմակերպելով այս պաշտպանութեան գործն,

Յանձնաժողով մը կազմեց և պաշտօն յանձնեց անոր հովանաւորել ուսանողները, իրենց ընդունակութեան համաձայն յարմար դպրոցներ զետեղել, հոգալ անոնց պէտքերը, հրակել անոնց բարոյական, կրթական և առողջական վիճակին վրայ, և միանգամայն յետ այսօրիկ գաւառներէն ընտրանք բերել տալ ուսման ընդունակ պատանիներ, և ազգին ձեռքն տուլութեան շնորհիւ պէտք եղած ուսումն ու արհեստներն սորվեցնել տալ անոնց և վերադարձնել իրենց ծննդավայրը։ Բայց այս ամէնն անշուշտ այն ատեն միայն կրնան ի գլուխ ելնել յաջողութեամբ ու արգիւնաւորապէս, երբ ազգն իր այս որք գաւառացի վրայ դարձնէ իր կարելիք ակնարկն և կարկառէ անոնց իր օգնութեան ձեռքն, որով բազմիցս սրբած է անոնց արցունքն։ Ազգային վարչութեան խառն ժողովոյ որոշմամբ, և Յանձնաժողովոյ ձեռնբեղութեամբ հանգանակութիւն մը բացուած է արդէն, և արգիւնք սահմանուած է նոյն այդ նպատակին։ Հետեւեալ, յանուն այդ ուսումնատենչ և անտիրական հայ պատանեաց և յօգուտ գաւառաբնակ ազգայնոց կրթական զարգացման, հրաւեր կ'ուղղենք մեր բոլոր ազնուասիրտ ազգայնոց՝ ուր ուրեք որ կը գտնուին, որ հաճին, ինչպէս սովոր են, առատաձեռնել իրենց սրբատաղիա նուէրը՝ մասնակցելով այս հանգանակութեան. հրաւեր կ'ուղղենք նոյնպէս մեր հոգեւոր հովիւներուն և ազգային պաշտօնական մարմնաց, որ սիրալոյսով յանձն առնուն՝ իրենց ջանադրութեան բաժինը բերել այս օգտաշատ նպատակին իրադրութեան համար, ինչպէս նմանօրինակ պարագաներու մէջ ընծայած են զայն և կարեւոր կարգադրել հանգանակութիւնն յարգելու ամենու և շնորհուած նուէրները գանձելով որքան հնար է փութով յուղարկելու համար ի Պատրիարքարան, նուիրատուներու ցանկին հետ։

Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը վստահ է որ այս հրաւերն արձագանգ պիտի գտնէ ազգային զարգացման փառքով բոլոր բարեսէր հոգիներու մէջ, և անոնց օգնութեամբ ոչ միայն գաւառացի մեր որք տղաքներն պիտի խրոխտ թշուառութեան ճիւղերէն, որու մատնուած են նոյն իսկ իրենց մանկութեան որբանէն, այլ և ուսմամբ և արհեստներով զարգացած օգտակար պիտի հանդիսանան Երկրին ու Ազգին, երբ դառնան իրենց ծննդավայրն, և այսպէս ազգին զոհողութիւնը պիտի փոխարինուին կրկնակի արդիւնքներով։

Կը կանխմբ մեր սրտադին շնորհակալութիւնն հաղորդել նուիրատու մերազնեղից և ողջ լինել Ձեզ մաղթեմք ի Տեառնէ։

Պատրիարքական Տեղապան Վ. Ե. ՄԱՆԿԻՍԻՆԻ

Թէև Բէգերպուրի մէջ զորոյ տա-
րածուած էր թէ արտաքին գործերի
նախարար Տ. Սասնով իր հիւանդու-
թեան պատճառով պիտի հրաժարի և
նոյն պաշտօնի մէջ իրեն պիտի յաջորդէ
կ. Պոլսի դեսպան Տ. Չարիքով, բայց կը
տեսնուի այժմ որ Սասնով բոլորովին
առողջացած է և կերթայ Բէգերպուր
իր պաշտօնի գլուխ անցնելու: Հարկ
համարած է Ռուսիա վերադառնալէ
առաջ խորհրդակցութիւն մ'ունենալ
Ֆրանսական կառավարութեան հետ,
ուստի դեկտ. 6ին Փարիզ եկաւ Սիւսէն
ուր ժամանակէ մի վեր կը մնար իր
առողջութիւն կաղաքելու համար:

Այս առթով վիճենաի «Նայէ Ֆրայէ
Բրէսէ» լրագիրը կարծիք կը յայտնէ թէ
Սասնովի Փարիզ հանդիպելուն նպատակն
է մանաւանդ Ֆրանսայի աշխարհային
չափի ճարտանկի խնդրին մէջ: Իր այ-
ցելութիւն միանգամայն առիթ մը պի-
տի լինի Ֆրանսայի պետական անձնաւո-
րութիւնները, Ռուսիայի դեսպան իգ
վոյսին և Անգլիայի դեսպան սրբ Ֆրան-
սիս Պէրիէն միասին ընդունել խորհրդակ-
ցութիւն մը կազմելու: Կերթի թէ Ռու-
սիա կուզէ արդէն փոխել այն քաղաքա-
կան ուղեգիրը որ ընդունած էր Բոց-
տամի տեսակցութենէն յետոյ և դուրս
ենել այն քաղաքը գիրքէն ուր կեցաւ
մարտեան տաքնապի միջոցին:

Տ. Սասնով փարիզեան թերթի մը տե-
ղեկաբերին ըսած է թէ ինք Փարիզ եկած
չէ որոշ ինքնիշխան համար բանակցու-
թեան նպատակով, այլ Ֆրանսական կա-
ռավարութեան հետ տեսութիւններ
ընդհանուր փոխանակութեան համար:
Կը ցաւ որ իր առողջական վիճակը թող
չոտար այժմ երթալ Անգլիա և կը հաս-
տատէ որոշակի թէ Ռուսիայի, Ֆրան-
սիս և Անգլիայի միջև կատարելա համա-
ձայնութիւն կը տրիէ, 1097ի անգլիական
համաձայնութիւնը որ ոչ մի դադարի
պայմանադրութեան կարգի կան խնդ-
րին մէջէն դուրս թափեց զայն թուա-
ւորող եւրոպական նախաձեռն:

Այնուհետև նախարարը կը յարէ թէ
Ռուսիա, Ֆրանսայի, Անգլիայի և Ճափոնի
պէս, ուշագրութեամբ կը դիտէ Զինաս-
տանի մէջ խռովութիւններ ընդարձակ-
ելը բայց առանց չղաղաբանելու: Կը
հերքէ Ռուսիայի պաշտօնական ոեւէ դի-
մում ըրած լինելը կ. Պոլսի, ներդրանքի
խնդրին նկատմամբ պարզ խօսակցու-
թիւն եղած է թէ Թիւրքիա ընդձովեայ
ականներ դնելով մի գուցէ ներդրութիւն-
ներ պատճառէ առաւելական վաճառակա-
նութեան: Տ. Սասնով կարծիք յայտ-
նած է թէ, չնայելով իտալեթիւրք պա-
տերազմին, Եւրոպայի ընդհանուր կա-
ցութիւնը վրդովեցուցիչ չէ:

— Տ. Սասնով կիրակի երեկոյ մեկ-
նեցաւ Փարիզէն դէպի Բէգերպուր:

ԻՏԱԼԱՅԻՆԻՒՆԻ ՊԼԱՆԶՈՒՄ

Տրիպուլի մէջ գտնուող իտալացի
զորքերի թիւը 100.000ի պիտի հաս-
նի քիչ ատենէն: Հետզհետէ զօրա-
գունդեր կը խրկուին հոն իտալիաի
զանազան քաղաքներէն:

— Տրիպուլի իտալական աղբիւրէ
հաղորդուած լուրեր կը հաստատեն
թէ դեկտ. 2ին իրար ետեւ երկու մեծ
կառններ եղած են Պէնկաղի և Տէր-
նաի չրկականները և երկուքն ալ իտա-
լացիներ յաղթութիւնով վերջա-
ցած են: Թիւրքերն արգարե իրենց
հիւանալի քաջութեան ապացոյցներ
առուեր են և եթէ իտալական հզօր
թնդանօթները չօգնէին, Թիւրքերի

կատաղի դիմադրութիւնը խիստ ծա-
նըր փորձութեան մը պիտի ենթար-
կէր իտալացի զօրքերի ետեւիցը որոնք
մեծ քաջութեամբ արձակած էին իրենց
թշնամիները վրայ: Երկու կռիւնե-
րին մէջ մեծած կամ վիրաւորուած
իտալացի զօրքերի թիւը 100ը չանց-
նիր: Իսկ Թիւրքերի և Արաբներ
կորուստը շատ աւելի եղած է: Մինակ
Պէնկաղի մէջ 400էն աւելի Արաբ
սպաննուած է, իսկ Տէրնաի մէջ մե-
ծածներ և վիրաւորուածներ թիւը
300ի կը հասնի:

— Պէրլինի դիւանագիտական շըր-
ջանակներին մէջ, առաւելաւ աղբիւր-
ներէ բխած հերքումներն հակա-
ռակ կը հաւաստեն թէ Տարտանէլի
ներդրանքն ինքրից կը զբաղեցնէ տէ-
րութիւնները, Կըսուի թէ Ռուսիա
կիսապաշտօնական կերպով մը ուզե-
ր տեղեկանալ Լոնտոնի, Փարիզի,
Պէրլինի և Կ. պոլսի դաշինքներէն թէ
պատերազմի պարագային մէջ Թիւր-
քիան ինչպէս կրնա կարգադրել որ
չէղք տէրութիւններ զօրակը կը-
րող առեւտրական նաւեր աղատ եր-
թեկն ունենան Տարտանէլէն երբ այն
պաշարուի:

— Կ. պոլսէն Պէրլինի «Ֆրանզ-
ֆուրմըր Չայթունկ» լրագրին
տրուած հեռագրի մը նայելով, Ռու-
սիա խոստացեր է Թիւրքիային Սի-
ծովին և Պալքաններին մէջ տնտե-
սական զինդութիւններ ընել Տարտա-
նէլին ներդրանքն իրեն համար բաց թող-
ւելուն փոխարէն:

Ուրիշ հեռագիր մ'ալ կըսէ թէ Թիւր-
քիան նախ արաւական խորհուրդը
դեկտեմբեր 7ի երեկոյեան նստին մէջ
որոշեց թէ Տարտանէլի բացման յար-
մար ժամանակը չէ եկած դեռ: Իկս
իմաստով պիտի պատասխանուի Ռու-
սիայի դիմումին:

— Հոռմէն կը հեռագրեն դեկտ.
8ին թէ Գուֆրաի նշանաւոր Սէնու-
սիններ կրօնապետին և իտալիայի մի-
ջև համաձայնութիւն մը կնքուելու
վրայ է որի համեմատ իտալիա պի-
տի ընդունի Սէնուսիններ գլխաւոր
կրօնական հեղինակութիւնը ամբողջ
Տրիպուլեան երկրամասի և Սիրէնայի
գի վրայ և տարեկան թոշակ մը պի-
տի յատկացնէ անոր:

— Չմիւնի ոստիկանապետը հրա-
մայր է հոն բնակող իտալահպատակ-
ներին որ մինչև դեկտ. 16 պէտք է
մեկնին Չմիւնէն որովհետև նախա-
րարական խորհուրդն որոշեց է ար-
տաքսի բերքաքաղաքներին մէջ բը-
նակող իտալացիները:

Իզմիրի մէջ իտալացիների թիւը
կը հասնի 8.000ի, կիներն ու տղա-
ներն ալ միասին հաշուելով: Գերմա-
նական դեսպանը՝ որի յանձնուած է
իտալահպատակների պաշտպանու-
թիւնը, Բ. Դուռէն խնդրեց երկա-
րաձգել պայմանաժամը:

— Հաստատութիւն կը սկսի գտնել
այն զրոյցը թէ չուտով դեսպանա-
ժողով մը պիտի գումարուի Տարտա-
նէլի և Կ. պոլսի ներդրանքներին վերա-
բերեալ դաշնագրերը վերաբնե-
լու համար:

ԻՏԱԼԱՅԻՆԻՒՆ ՈՒ ՏՐԻՊՈԼԻՆԻՆԵՐԸ
ԹՈՒՆՈՒՂԻ ՄԷՋ

Թուեալի հանրային շինութիւննե-
րի գործարաններին մէջ ուր թու-
նուղցի, տրիպուլի և իտալացի հա-
րիւրաւոր գործաւորներ միատեղ
կաշխատին, յաճախ վէճեր կը ծագին
իտալեթիւրք պատերազմի լուրերին
հետեւանքով: Կառավարութիւնն ի-
մանալով որ նորէն խռովութիւններ
պիտի ծագին, նախազգուշական մի-
ջոցներ գործադրելով խմբովին ձեռ-
բակալեց Դսար-Մէզուարի մէջ հա-
մախմուած Տրիպուլիները և զանոնք
չորեկաւ քերի մասնաւոր գնացքով
մը երկրէն դուրս ճանքեց: Իրենց
բնակարաններին մէջ եղած խուզար-
կութիւնները երևան հանցեցին որ
բազմաթիւ հրացաններ, բեկովիւր
ներ, դաշոյններ, տապարներ և այլն
պատարասած էին, որոնք գրաւուե-
ցան:

ՄԻՋՊՂԵՊ ՈՒՍԻՍԻՒՅԻՒՄԻՒՄԻՆ
ՍԱՀՄԱՆԱԳԻՒՄԻՆ ՎՐԱՅ

Ռուսեթիւրքական սահմանազը-
խին վրայ, Պալազիտի Մուսուհ գիւ-
ղին մօտիկ, սահմանապահ թիւրք և
ռուս զօրքերին միջև միջադէպ մը
պատահած է որ ծանր կերպարանք
առած և տեւած է մինչև դեկտեմբեր
6ի չորեքշաբթի առաւօտ: Երկու կող-
մէն զօրքերի պայնները միջամտելով
յաջողեցին դադարեցնել հրացանա-
ձգութիւնը: Թիւրք զօրք սպան-
նուած է և ուրիշ մ'ալ վիրաւորուած:
Հարցաքննութիւն բացուած է
ճշդելու համար պատասխանատուու-
թիւնները:

Կ. պոլսէն դեկտ. 7ին տրուած հե-
ռագիր մը կըսէ թէ այդ դէպքի մէջ
2 թիւրք զօրք և 2 ալ ռուս զօրք
սպաննուած են և թէ յանձնարար-
ւած է Բէգերպուրի օսմանեան դես-
պանին այս միջադէպի նկատմամբ
հարկ եղած դիմումն ընել ռուս կա-
ռավարութեան:

ԵՂԵՆԻՍՏՈՒՄԻՆ ՄԱԿԵՂՈՒՆԻՄԷՋ

Կ. պոլսէն դեկտ. 5ին հաղորդած են
եւրոպական թերթերին հետեւեալները:

Երկաթուղիներին վրայ կատար-
ւած եղեռնափորձներէն զատ՝ ներքին
գործերէն նախարարութեան ստացած
մէկ հեռագիրը կը հաստատէ թէ
Իոդիթի մէջ թիւրք մէջ գրուած ռումբ
մը պայթել և մզկիթն օդն ելեր է:
Այդ պայթումը սաստիկ գրգռութիւն
պատճառեց և միւսիման ժողովրդին
մէջ և խառնակութիւն մը ծագելով
12 մարդ սպաննուեց և 20 վիրաւոր-
ւեց են:

Հեռագրալուրի մը նայելով, պայ-
թումի միջոցին 13 միւսիման մեծեր
և 16 պուլկար ծանրապէս վիրաւոր-
ւեց են:

Նախարարական խորհուրդը դեկտ.
4ի երեկոյին զբաղեցր է տինամիթով
եղած եղեռնափորձերի խնդրով:
Նիստը վերջանալէն յետոյ, ներքին
գործերի նախարարը լրագրութեան
զեկոյց մը հաղորդեց որ կըսէ թէ

անտարակուսելի է որ Պալազիտի պէս
սրբազան օր մը քանի տեղ միան-
գամայն կատարուած այդ եղեռնա-
փորձերի նպատակն էր գրգռու-
թիւն մը յառաջ բերել միւսիման-
ներին մէջ և հանրային անգործու-
թիւնը իբրև վտանգուած ներկայա-
ցընել: Բայց կառավարութիւնը զգու-
շակաւ բոլոր միջոցներ ձեռք առած
և հարկ եղած հրահանգները ղըր-
կած է. այնպէս որ ոճիրների հեղի-
նակները չպիտի յաջողին իրենց նը-
պատակի մէջ:

Գրաստի վալին Գէօրգիւի գնաց:
Պաշտօնական զեկոյց մը Մակեդո-
նիայի մէջ գործուած եղեռնափորձե-
րին համար պատասխանատու կը
համարի իտալիան: Կը հաւաստէ թէ
Թիւրք կառավարութիւնը մի քանի
չաբաթէ ի վեր գիտէ թէ իտալիան
գաղտնի գործակալներ ղրկած է Մա-
կեդոնիա որոնք պաշտօն ունին
Պուլկարներին հետ համաձայնելու:
Մէկ ամսէն աւելի է որ Թիւրքիա
տէրութիւններին իմացուցած է այդ
գրգռումները և հաւանորէն պիտի
կրկնէ իր դիմումը:

ԱՆԳԼԻԱՅԻՆ ՎԵՋԱՊԵՏՆԵՐԸ
Ի ՀՆԻԿԱՍՏԱՆ

Տէլէգրէն կը հաղորդեն դեկտ. 5ին թէ
չատ մեծ և չեղապէս զարդարուած
վրան մը, ուր թագաւորը պիտի ընդու-
նէր հնդիկ իշխանները, բոլորովին ոչնչա-
ցաւ հրդեհի մը հետեւանքով և չէ կա-
րելի անոր տեղ ուրիշ մը դնել: Այդ
հրդեհը, որ արդէն որոշուած արքունի
ծրագրի գործադրութեան բաւական ար-
դեք կը լինի, մեծ յուզում կը պատճա-
ռէ որովհետև մի քանի օրուան մէջ այս
երկրորդ անգամ է որ այդպիսի դէպք
մը կը պատահի: Թէ ի՞նչպէս ծագած է
հրդեհը, դեռ չէ իմացուած:

— Անգլիայի թագաւորն ու թագու-
հին դեկտ. 7ին Տէլէգրի հասան: Շեղ
ընդունելութիւն մեղաւ իրենց. Հնդ-
կաստանի փոխարքայ, նահանգապետ-
ները և բարձրաստիճան անձնաւորու-
թիւններին մեծ բազմութիւն մը դիմա-
ւորեցին անոնց: Փողոցներին մէջ, որոնք
չեղապէս զարդարուած են, ոգևորուած
մեծ բազմութիւն խուսուած է և ուրա-
խութեան ցոյցեր կը լինին:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թէհրանէն կը հաղորդեն դեկտ.
5ին. «Մէճիսը հեռագրով դիմում
ներ ըրաւ ամբողջ աշխարհի
խորհրդարաններին, մասնաւորապէս
Անգլիայի Երեսփոխանական ժողովին
և Ռուսիայի Պետական Տոմարին, առա-
ւելաւ արշաւանքին առթով, կրկնե-
րը սաստիկ գործունէութեան մէջ
են, ցոյցեր և թափօրներ կը կազ-
մակերպեն, բազմութեան աւելի կը
ճառախօսեն մզկիթներին մէջ և հրա-
պարակներ վրայ և կը ջանան կարե-
ւի եղածին չափ աւելի շատ մարդ հա-
մոզելու որ պոյգօգաթ ընեն ռուսա-
կան ապրանքներին դէմ: Պարսիկ
կիներն ընկերութիւնը հեռագիր մը
ղրկեց Լոնտոնի աշխարհադէպերի գո-
միդէին, անգլիացի կիներն աշխարհ-
թիւնը խնդրելով:

— Անգլիայի Երեսփ. Ժողովի գեկտ. 5ի նստին մէջ արտաքին գործերի պետական ենթաքարտուղարը յայտարարեց թէ բրիտանական կառավարութիւնը դիւտուլթիաներ ըրաւ Ռուսիան, զինուորական արշաւանքին ծախքերը Պարսկաստանէն պահանջելուն դէմ:

— Կ. պոլսէն հեռագրած են «Պէրլինըր Դաիլաչադ» լրագրին թէ թիւրքիս որոշած է ազգու կերպով գործել պարսկական խնդրին մէջ և եթէ հարկ լինի, թիւրք զօրքերը պիտի յառաջանան պարսկական սահմանագլխին վրայ:

— Կ. պոլսէն հեռագրած են Լոնտոնի «Տէլի Գրօնիզլ» ին թէ Պարսկաստանի արդի գեպքերի ծանուկ թան պատճառով օսմանն կառավարութիւնը որոշեց կարելի եղածին չափ օգնական զօրք զրկել պարսկական սահմանագլխի և նոյն պէս աւելցնել հիւպատոսարաններին պահապան զօրքերի թիւը:

— Պէրլինի նախկին դեսպանի եղբայրը Ալա էո Տաուլէն որ ֆէտայիներէն սպանուեցաւ թէհրանի մէջ իր տան դրան առջև, կըսուի թէ Ռուսիայի հետ դաւադրութիւն կը սարքէ եղբոր և համաձայնած էր մեծ քանակութեամբ ցորեն ծախել առաջ զօրքերի պաշարին համար մինչդեռ երկրին մէջ ցորենը պակաս է:

— Դավրէթի մէջ ահազին բազմութեամբ միմիկ մը գումարելով քաղաքակիրթ աշխարհին բողոքներ են Ռուսիայի վերջնագրին դէմ որ կը սպառնայ պարսկական անկախութեան: Այդ իմաստով հեռագրները զրկուել են եւրոպական տէրութիւններին և Պարսկաստանի մէջ գըտնուող իրենց ներկայացուցիչներին:

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կիմանանք որ մեր յարգելի պաշտօնակիցներէն իզմիրի Ալիսաուանք շաքաթաթերթի արտօնատէր և խմբագիր Տիար Սեդրակ Գ. Թօքաձեանին Օրիորդ Աստղիկ Ս. Սալոմէանին հետամուտնութեան հանդէսը կատարուած է իզմիրի մէջ նոյ. 27/10 դեկտ.ին:

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւններ նորապսակ ամուսին:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ

1. Բառարան Թրանսլիթիկ հայ-աշխարհիկ
2. Առնետն քառարան Թրանսլիթիկ հայ-աշխարհիկ
4. Առաջիկա Լաֆօնիքի, աշխարհաբան տառաւոր (արդեամբ Թիֆլիզի Հրատարակչական ընկերութեան)
5. Նորը Տալ Բարիկի, 3 հատոր
6. Համառօտ պատմութիւն քաղաքակրթական Սէնեկայի
7. Դեպի Բեռն Նանէնի
8. Ֆաուստ կէօթէի (գիմել Բեռլինի հրատարակչի)
9. Նուպար փաշա

10. Դատաւերք Ռասիւնի Դիմիլ հեղինակին, իզմիր (Mr. Mesrob Noubarian Smyrne, TURQUIE) կամ Պարսկէն գրատառ, Կ. Պոլս:

ԱՆՏԻՊ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ 1. Կատակերգ Մոլիերի, հեղինակին տառն Նշանաւորագրող խաղերը (ընդ որս Tartufe և Misanthrope), արգելւած Համբուսան գրաքննութենէ

2. Առակք Ֆլորիանի, աշխարհաբան յանգաւոր

3. Թատերախաղք Ֆլորիանի

4. Ողբերգք Ռասիւնի (Աւարտաւա, Իֆիգէնի, Պերսիս, Փեդրա, Գոթոլիա)

5. Մերոպի, ողբերգք Վոլթեռի

6. Կատակերգք Ռեմիսի (Խաղաղութ, Հրեականութ)

7. Ռոմէո եւ Ժիւլիէթ, ողբերգք Շէքսպիրի (Բնագրէն թարգմանուած)

8. Պեռնիկ խաղք, հեղինակութիւն Ֆրանսայի շորս Նշանաւոր գրագէտներ (Տիկին Լիլի տը Ժիրարտէն, Թէօֆիլ Կոթիէ, Ժիւլ Սանտո, Մերի)

9. Գանձի կղզին, վէպ Օթթիւնի

10. Հօրեղբայրս ու գեղեցիկս, բարոյական ընտիր վէպ

11. Գիւղի բծիկը, տառ սրտաշարժ

12. Առաւմտաւորութիւն Դիպլոմատի վրայ

Յիշալ անապայ երկրորդն որ Է մէկուն համար հրատարակիչներէ առաջարկներ սիրով կընդունուին խիստ չափաւոր պայմաններով:

«ԴՐՕՇԱԿ» ԸՆԹԵՐՅՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ժընէվ, 25 նոյեմբեր 1911

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Զորք Ընդհանուր Ժողովի որոշումով Կուսակցութեան պաշտօնական օրգան «Դրօշակ» ը տառաշիկայ 1912 թւի յունւարէն սկսած պիտի հրատարակուի կրկնակի ծաւալով և աշխատակցութեամբ կուսակցական ձեռնհաս ու ժերու: «Դրօշակ» ը այսուհետեւ պիտի ունենայ — նոյն Ընդհանուր Ժողովի որոշումով — իր գրական-լեզուական տալիս հայ յեղափոխական-պատմական տեսութիւններու, յուշերու, մենագրութիւններու և այլն:

Կը յանձնարարենք մեր մարմիններուն, ընկերներուն և բոլոր ընթերցողներուն՝ զրկել մեզ անյայտ բաժանորդագիրը (հիմա ֆրանկ տարեկան), որպէս զի յունւարէն թերթը առաքելի կանոնադրապէս: Զրի կամ ապառիկ առաքումները քսցարձակապէս դադարեցնուի:

1911ի վերջին համարը լոյս կը տեսնէ մօտ օրերս:

«ԴՐՕՇԱԿ» ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, Հասցէ՝ Réd. du «DROCHAK», Genève (Suisse)

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ. Հայ երեւելիներու կենսագրութիւնները, լուսանկարները, ձեռագրերը, գրութիւնները և այլն և այլն: 1512-1912 Հայկական տը պագրութեան 400ամեայ յորելանի, առթով: Գեղարուեստական շքեղ տպագրութեամբ: Երկրորդ հատորի ի, իԱ, իԲ և իԳ պրակները որոնց մով կը վերջանայ Բ հատորը: Կազմեց Վ. Գ. Զարդարեան: Հրատարակիչ Վ. և Պ. Զարդարեան եղբարք: Կ. պոլս: 2րդ հատորին՝

որ կը պարունակէ 61 կենսագրութիւն 126 լուսատիպ պատկերներով, գինն է 30 զր:

ԹԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ Կը հրատարակուի պրակ առ պրակ ամիսը անգամ մը. ամբողջութիւնը պիտի բաղկանայ 48 պրակներէ՝ 4 հատորի մէջ ամբողջութեամբ: Ամբողջ գործին բաժնորդագրութիւնն է կանխիկ 108 զրուշ ամէն տեղի համար: Իւրաքանչիւր հատորին 30 զր: 2 հատորները հրատարակուած են արդէն: Ստանալու համար գիմել Կ. պոլս հրատարակչին (Librairie Zartarian Frères, rue Tchakmakdjilar, 24-26, Constantinople), Ալեքսանդրիա՝ Յ. Ղազիկեանին և Դահիլէ՝ Սուրէն Զաքարեանին:

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

Օրաքերը			
		Տարեկան	Վեցամեայ
Կ. Պոլս.....	75 զրուշ	40 զրուշ	
Գաւառները...	100 »	50 »	
Ամերիկա.....	6 տօլար	3 տօլար	
Արիւն երկրներ	30 ֆրանք	15 ֆր.	

Գաւառի բաժանորդները ձրի կը ստանան նաեւ Երաթաթերթ-Ազատամարտը:

Շաբաթաքերը «Ազատամարտ»			
		առանձին բաժնորդագրութիւն	
Կ. Պոլս.....	տարեկան	20 զրուշ	
Գաւառները	»	25 »	
Արտասահման	»	6 ֆր.	

Օրաթերթ «Ազատամարտ» արտասահմանեան ուղղակի բաժանորդներուն 5 ֆրանք:

Հասցէ՝ Rédaction du journal AZA-TAMART.

Constantinople (Turquie):

Եղիազար Մոնրատեան. Գինական Պատմութիւն Արշակ Բի և անոր Պապ որդւոյն (Հայոց պատմութեան մէկ կարևոր կէտին վրայ քննադատական տեսութիւն մ'է որի համար Մ. Աղաբէկեան գրած է թէ «Հեղինակին այդ ձեռնարկութիւնը պատիւ է բերում իրան և այն ազգին, որին պատկանում է պատմութիւնը»): 2 ֆր. 50

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐ

(Կ. ՊՈԼՍՈՆ ՀԱՅՈՆ ԿԵՆՏՐԵՆ ԱԻՆՈՒՄ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՂԱՊԱՐԻՑ

Այս հեռաքերքաւոր գրութեամբ կը ներկայացուի ընտանեկան տիպէ պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր տղականում վարքաւորքով որչա՞փ չարիքներ պատճառ գարձած է և վերջ է վերջի ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպանուած և անհետացած է աշխարհէ: Գին 1 ֆրանք:

Բակոնարան. Կիպրոս կղզի (Ա. Աշխարհագրական և պատմական տեսութիւն: Բ. Հայ գաղթականութիւն): 1 ֆր. 25

Բանասիրի հրատարակած գիրքերը մեզ մօտ կը ծախուին Մարտիկի մէջ միևնոյն գիներով ինչ որ Բարիկի մէջ «Բանասիր» խմբագրատունը:

Essai sur l'Histoire de la LITTÉRATURE OTTOMANE, par K. J. BASMAJIAN, Officier d'Académie, Directeur de la revue arménienne « Banasér », Membre de la Société Asiatique de Paris et de la Société Philologique de Paris. 1910. Imprimerie V. et H. Der-Nercessian, Constantinople. Prix 5 fr. Chez l'Auteur, 9, rue Gazan, à Paris et à la Librairie B. Balentz à Constantinople.

(Տիար Բասմաճեան մեծ ծառայութիւն մը մատուցած է հրատարակելով Օսմանեան գրականութեան այս Պատմութիւնը ուր թէ և համառօտ և ամփոփ ոճով տեղեկութիւններ տրուած են թիւրք գրագէտներին և իրենց գործերի վրայ, բայց շատերի համար բոլորովին նորութիւններ են առնել: Մենք Հայերս որ թիւրքերին հետ միասին կապուիք, մեր մէջ շատ քիչեր ունինք որ կը ճանչեն թիւրք գրականութիւնը և անոր պատմութիւնը. արդէն մեր դարացի թիւրքերն ալ բնաւ չեն գիտեր ոչ մեր գրականութիւնը և ոչ մեր պատմութիւնը. և այս իրար չճանչին, իրար չհասկնալն է որ թիւրքերին ահագնութիւններին միջև կատարեալ համեմատութեան արդեւքներէ մին եղած է: Տիար Բասմաճեան, որի այս ութածալ 254 երեսներէ բաղկացած երկասիրութիւնը դիւրացնելու համար Ն. Բ. Իշխան Սապահչետին անոր տրամագրութեան տակ դրեր է իր ճոխ գրողարանը, գրէթէ միջազգայնացած ֆրանսերէն լեզուով կը ծանօթացնէ օսմ. գրականութեան պատմութիւնը և այդ ծանօթութենէն մասնաւորապէս կրնան օգտուիլ թիւրքերին ալ:)

Լ. ԱԿՆՈՆԻ. — ԴԷՊԻ ԵՐԿԻՐ.

Թիւրքական պանդուխտ հայերին No. 17 հրատարակութիւն «Հայրենիք» լրագրի 1911 Պոսթըն Գին 10 սէնթ (50 սանդիմ), Ստանալու համար գիմել «Հայրենիք» խմբագրութեան (7, Bennet st., Boston Mass., U. S. America), (Հաւագոյն թղթի վրայ և մաքուր տպագրութեամբ 32 երեսներէ բաղկացեալ տետրակ մ'է որ կը պարունակէ Տ. Լ. Ակնոնիի ծանօթ ոգևորիչ գրչի արդիւնքն եղող 4 ընտիր յօդուածներ որոնց ընթերցումը թէ՛ գրական ճաշակ և թէ՛ հայրենասիրի զգայուն սիրտ ունեցողներին մեծ հաճոյք կը պատճառէ: Այդ յօդուածների վերնագրերն են «Դէպի երկիր», «Ղարիբ հայերին», «Պանդուխտ հայերին» և «Երազ խօսքեր», չորսն ալ արտասուշ և ուշադրաւ կուր պանդուխտ հայերին ուղնուած, իրենց հայրենիք վերադառալու և զայն շէնցնելու համար:)

POLITICAL PERSECUTION. Armenian prisoners of the Caucasus (A page of the tzar's persecution) by E. AKNOUNI Author of «The Wounds of the Caucasus», «On the Battle», etc. New York (Ակնոնիի պատրաստած այս անգլիերէն գիրքը որ տեղեկութիւններ կուտայ կովկասի մէջ հայերի ձերբակալութիւններին վրայ, կարելի է ստանալ Պոսթընի «Հայրենիք» լրագրէն որի հասցէն վերէն յշանակուած է:)

ՀԱՅՐԵՆԻ-ԻՄԱԳԻՐ
Տ. ԳԱՐՁԱՆԻՍԵԱՆ
ՏԱՐՍԵՆԻ
Հայերէն տպարան Մ. Փարթապեանի
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie daj Midi